

O B S A H

I. Národnostní otázka v bývalé monarchii a v nynějším Československu str. 1

Národnostní proporce v habsburské monarchii (1). — Státoprávní tradice (2). — Tragika starého mocnářství: národnostní stát bez národnostní ideje! (3). — Srovnání se Švýcary, Belgií, SSSR; proč se „rakušáctví“ nestalo důstojným „rakušanstvím“? (4). — Zcela jiné národnostní proporce v ČSR (5). — Přirozená historicko-politická individualita sudetských zemí a novodobá funkce karpatského hřebenu (7). — Je ČSR stát národní či národnostní? Dvakrát dvě jsou čtyři (7).

II. Posice Němců v Československu str. 8

Jejich počet a rozložení (8). — Proč je jejich oddělení anebo uzavření území nemožné (10). — Srostlost našich Němců se státem jest kromě jejich početnosti nejsilnější stránka jejich posice (11). — Kulturní a hospodářské (12), politické a správní (14) posice československých Němců. — Jsou „organickou součástí státu“ (Masaryk); „jejich boj není existenční, je to boj o účast na moci ve státě“ (Beneš); nejsou menšinou v obvyklém smyslu slova (15).

III. Národnostní řád bývalé habsburské monarchie str. 16

V Předlitavsku základem — článek 19 zákona o obč. právech (16). — V Uhrách zákon národnostní (20). — Oba zůstaly neprovedeny; zejména nebylo velkorysejšího náběhu ke tvoření kolektivních národnostních práv (22). — Pokusy o reformy; separatismus a symbiosa (23). — Monarchie nenalezla pro národnostní uspořádání právní formy přiměřené skutečným poměrům (27). — Proto namísto federalisace nadešlo její rozdělení; důsledky toho pro nové státy (28).

IV. Národnostní řád v republice Československé str. 29

Zásada veřejnoprávních národnostních kolektivit nebyla uplatněna v monarchii, uplatnila se však při jejím rozkladu vytvořením samostatných států po válce. Byla tím též konsumována² (29). — Naše národnostní právo nemá ustanovení národně kolektivistických, ani na prospěch národa československého, ani národností menšinových (30). — Obsahuje jen nár. práva jednotlivých občanů, a to: 1. Předpisy zřizující přednosti pro občany národnosti československé (30). — 2. Předpisy spočívající na zásadě rovnoprávnosti (38). — 3. Význam všeobecných politických práv občanských pro platformu národnostní politiky (42).

V. Německá kritika československého národnostního řádu. — Myšlenka národnosti samosprávy v jeho dalším rozvoji str. 43

Tři etapy německé politiky v Československu: a) etapa boje proti státu (43), b) etapa boje proti ústavě (47). Dr. Peters proti Lodgmanovi (52). Německá státoprávní ohrazení z r. 1920 (53). c) etapa úsilí na půdě ústavy (54). Návrh Spinův na nár. autonomii (55). — Návrh německých soc. demokratů (56). — Návrh dr. Rychnovského z r. 1930 (56). — Návrh německých profesorů z r. 1938 (57). — Sudetendeutsche Selbstverwaltung dr. W. Simona (58). — Němečtí nár. socialisté v r. 1930 pro autonomii (59). — Vznik návrhů sudetoněmecké strany 1937 (60). — Stanovisko směrodatných kruhů československých: T. G. Masaryk a dr. E. Beneš (60). — Dr. Srdínko a dr. Hodža (61). — Návrh dr. Dérera na reformu školské správy z r. 1932 (61).

VI. Návrhy sudetoněmecké strany. Jak byly podány. Jejich obsah str. 63

Vznik šesti návrhů (63). — I. Návrhy na organizaci národnostních svazů (64). — II. Trestní ochrana národnosti (71). — III. Záruky za zákonný výkon úřední působnosti veřejných orgánů (73).

VII. Kritika návrhů sudetoněmecké strany s hlediska ústavy str. 75

Svérazný výklad ústavy, jak jej podávají obhájcové návrhů (76). — Co z návrhů ústavní listině neodporuje (79). — Dobrovolnou asimilaci nelze trestat (80). — Majetek nelze národnostně petrifikovat (81). — V čem odporují ústavě návrhy o nár. svazech (81).

VIII. Kritika návrhů s hlediska demokracie str. 89

Námítky s hlediska demokracie formální (89). — Námítky s hlediska materiálně demokratického (94).

IX. Kritika návrhů s hlediska aktuálně politického str. 101

Význam návrhů jako nového modelu pro řešení národnostní otázky ve všech státech, kde jsou menšiny (101). — Mají být náhradou za mezinárodní ochranu menšin? (102). — Vývoj k posílení státní moci byl by podetnut její vnitřní desintegrací (103). — Fakt, že návrhy nepožadují autonomii teritoriální, neznamená ještě, že vyhovují státnímu zájmu (106).

X. Národnostní autonomie, jak se jí dosud rozumělo str. 108

Pokusy a náměty o nár. autonomii v býv. monarchii a u nás (108). — Nár. autonomie v Estonsku (108), v Lotyšsku (110). — Srovnání osnov SdP. s těmito předchůdci (111).

XI. Závěry str. 114

„Der Auslandsdeutsche“ o nebezpečí separatismu menšin (114). — Význam všeob. demokratického zřízení pro menšiny (115). — Proměna funkcí moderního státu a národnostní otázka (116). — Hlavní věcí není autonomie, nýbrž proporce (117). — Naše ústava a proporce (117). — Usnesení vlády z 18. února 1937 (118). — Její uzákonění? (119). — Národnostní samospráva, je otázkou zkušeností, ne doktriny. (120). — Ještě jednou se vrátíme k otázce: Je ČSR stát národní či národnostní? (121). — Stát nelze internacionalisovat nacionalismem (123).